

tipstjänst å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 47,000 kronor.

Riksdagen har funnit vägande skäl föreligga för att åt staten beredes ökat inflytande å ledningen av den av Aktiebolaget tipstjänst bedrivna verksamheten och har ansett en organisationsförändring i sådant syfte böra genomföras i samband med att nu löpande koncessionstid för bolaget utgår den 30 juni 1943. Med avseende å de framlagda alternativa förslagen till dylik förändring av bolagets organisationsform har riksdagen vid prövningen av denna fråga funnit lämpligaste lösningen vara, att åt bolaget gives karaktären av ett statligt bolag genom att aktierna, så långt aktiebolagslagen tillåter, förvärfvas av staten. Riksdagen har alltså beslutat godkänna detta förslag. Mot den för aktieförvärvet äskade medelsanvisningen har riksdagen icke haft något att erinra.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till Förvärv av aktier i Aktiebolaget tipstjänst å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisat ett reservationsanslag av 47,000 kronor.

Stockholm den 14 april 1943.

Med undersätlig vördnad.

Nr 156.

Godkänd av första kammaren den 14 april 1943.

Godkänd av andra kammaren den 14 april 1943.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1943/44, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde.

(Statsutskottets utlåtande nr 73.)

Till Konungen.

1:0) **Vissa anslagstekniska anordningar med avseende å byggnadsanslag till försvarsväsendet.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under kapitalbudgeten (bilaga 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1943) föreslagit riksdagen medgiva, att anslag för försvarsväsendet till byggnadsarbeten och markförvärv må — om och i den mån anslagen, beräknade på grundval av 1941 års prisnivå, falla inom den med 1942 års försvarsbeslut avsedda kostnadsramen — enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas med belopp, som erfordras för bestridande av merkostnader på grund av prisstegring.

I sin skrivelse i anledning av 1942 års försvarsproposition uttalade riksdagen vid behandlingen av de förslag till byggnadsarbeten, som framlagts av Kungl. Maj:t, att det, då något detaljerat program för de olika byggnadsföretagen icke föreläge, icke varit möjligt för riksdagen att underkasta byggnadsprojektet någon ingående granskning. Riksdagen förutsatte emellertid, att Kungl. Maj:t vid framläggandet av anslagsäskanden för byggnadsarbeten för budgetåret

1943/44 skulle vara i stånd att förebbringa mera fullständiga utredningar rörande de olika byggnadsföretagen än som för det dåvarande varit möjligt.

Vid sin granskning av de av departementschefen under kapitalbudgeten för nästa budgetår framlagda byggnadsförslagen har riksdagen nödgats konstatera, att trots riksdagens därom framställda önskemål närmare utredning rörande de olika byggnadsföretagen icke förebragts varken ur behovs- eller kostnads-synpunkt. Då riksdagen det oaktat funnit sig böra anvisa medel för ändamålet, har detta skett med hänsynstagande till att planläggningsarbetet på ifrågavarande område otvivelaktigt varit både omfattande och tidskrävande och att särskilda svårigheter måst föreligga att exakt ange utrymmesbehoven. Riksdagen har emellertid velat uttala sin förväntan, att det skall bli möjligt för Kungl. Maj:t att för nästa års riksdag framlägga en detaljerad redogörelse rörande byggnadsbehovet, så att riksdagen vid bedömandet av dessa frågor äger säkrare hållpunkter än hittills såväl med avseende å byggnadsföretagens omfattning som beträffande kostnadsberäkningarna.

I detta sammanhang har riksdagen, i anslutning till vad föregående års riksdag anförde vid behandlingen av motsvarande ärende, velat framhålla angelägenheten av att största möjliga sparsamhet iakttages vid byggnadsprogrammets förverkligande och att endast de byggnadsåtgärder, som äro ur militär synpunkt oundgängligen nödvändiga, komma till utförande under femårsperioden.

Riksdagen övergår härefter till frågan om vissa anslagstekniska anordningar med avseende å byggnadsanslagen till försvarsväsendet.

I fråga om beräkningen av anslagen för byggnadsändamål för nästa budgetår har departementschefen för åstadkommande av enhetlighet funnit lämpligt att anknäta beräkningarna till prisnivån den 1 juli 1941. Detta medför, att medel måste ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av till följd av prisstegring uppkommande merkostnader. På av departementschefen anförda skäl har riksdagen beslutat bemyndiga Kungl. Maj:t att efter framställning av vederbörande myndighet medgiva överskridande av de inom ramen för 1942 års försvarsbeslut liggande anslag till byggnadsarbeten inom försvaret, som beräknats på grundval av 1941 års prisnivå, med belopp, som erfordras för bestridande av dylika merkostnader. Dessa kostnader förutsätts falla utom den i försvarsbeslutet angivna kostnadsramen, i den mån denna icke till följd av sakliga besparingar kan komma att lämna utrymme därför. Samma bemyndigande gäller jämväl för av 1942 års riksdag anvisade anslag till byggnadsarbeten.

Vidkommande finansieringen av de på kapitalbudgeten belöpande byggnads-kostnaderna föreslår departementschefen, att samma principer tillämpas som gälla för de större materielanskaffningsanslagen under fjärde huvudtiteln. Detta innebär, att under var och en av de tre i försvarsväsendets fastighetsfond ingående delfonderna uppföres ett investeringsanslag, beräknat till omkring en fjärdedel av det belopp, som återstår att anvisa för de fyra budgetåren 1943/44—1946/47. I överensstämmelse härmed hava under rubriken Vissa byggnadsarbeten m.m. för nästa budgetår upptagits följande anslag, nämligen under arméförvaltningens delfond 24.000.000 kronor, under marinförvaltningens delfond 10.000.000 kronor och under flygförvaltningens delfond 25.000.000 kronor. Då praktiska fördelar torde kunna vinnas vid en utskiftning över hela femårsperioden av jämväl byggnadsanslagen, har riksdagen funnit sig böra bifalla departementschefens ifrågavarande förslag. Departementschefen förutsätter, att dessa kvotanslag skola kunna ta-

gas i anspråk för tillgodoseende av medelsbehovet ej endast för de byggnadsföretag m.m., för vilka redogörelser lämnats i årets kapitalbudget, utan även för vissa andra dylika företag, som enligt riksdagens beslut i anledning av särskild proposition kunde komma till utförande under nästa budgetår. Här emot har riksdagen icke haft något att erinra. I enlighet med ovan angivna principer får det ankomma på Kungl. Maj:t att överskrida dessa kvotanslag — förutom såsom ovan nämnts med belopp till mötande av prisstegringar — inom ramen för de belopp, som återstå att anvisa under byggnadsperioden. Vidare får det ankomma på Kungl. Maj:t att inom ramen för de av riksdagen anvisade medlen vidtaga jämkningar i de för de olika företagen beräknade beloppen

Såsom allmän regel gäller, att de investeringsanslag, som upptagas under var och en av de tre i försvarsväsendets fastighetsfond ingående delfonderna, endast få tagas i anspråk för investeringar, som av riksdagen godkänts. Såsom departementschefen framhållit, kunna dock fall inträffa, då fråga om anslag för byggnadsändamål uppkommer vid en sådan tidpunkt, att ärendet icke utan en allvarlig tidsutdräkt kan underställas riksdagens prövning. I dylika undantagsfall och då så prövas oundgängligen erforderligt får det ankomma på Kungl. Maj:t att för ändamålet bestrida kostnaderna för förenämnda anslag, givetvis utan överskridande av den i försvarsbeslutet angivna totala kostnadsramen. Anmälan om sådan anvisning skall dock ske till nästföljande års riksdag.

Vad departementschefen anfört i de delar, varom riksdagen icke särskilt yttrat sig, har icke givit riksdagen anledning till erinran.

I nu förevarande sammanhang får riksdagen under återopande av det anförda anmäla, att riksdagen medgivit, att anslag för försvarsväsendet till byggnadsarbeten och markförvärv må — om och i den mån anslagen, beräknade på grundval av 1941 års prisnivå, falla inom den med 1942 års försvarsbeslut avsedda kostnadsramen — enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas med belopp, som erfordras för bestridande av merkostnader på grund av prisstegring.

Försvarsväsendets fastighetsfond.

Arméförvaltningens delfond.

2:o) **Vissa byggnadsarbeten m. m. Ordnande av första tygkompaniets och tygförvaltningsskolans förläggning å Järvafältet. Ordnande av arméns intendenturförråds och första intendenturkompaniets förläggning å Järvafältet. Ordnande av Göta pansarlivgardes förläggning. Ordnande av Svea livgardes förläggning å Järvafältet.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anslag till ifrågavarande ändamål (punkterna 1—5) kommer riksdagen att framdeles meddela sina beslut.

Marinförvaltningens delfond.

3:o) **Vissa byggnadsarbeten m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 6) kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

Flygförvaltningens delfond.

4:o) **Vissa byggnadsarbeten m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att

dels till Vissa byggnadsarbeten m.m. för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 25.000.000 kronor;

dels ock medgiva, att ifrågavarande anslag må överskridas — förutom på sätt av departementschefen angivits i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1943 med belopp, som betingas av prisstegring — inom ramen av ett belopp av 98.800.000 kronor, i den mån så erfordras för tillgodo-seende av medelsbehovet för de byggnadsföretag m. m., som enligt riksdagens beslut i anledning av vad i nämnda statsrådsprotokoll under flygförvaltningens delfond eller i särskild proposition anföres skola komma till utförande med anlitande av berörda anslag.

Departementschefen har under förevarande punkt framlagt ett flertal förslag om byggnadsarbeten, som avses att komma till utförande vid flygvapnet under nästa budgetår. Mot vad departementschefen härutinnan i skilda avseenden föreslagit har riksdagen icke funnit anledning till erinran.

Vidkommande byggnadsarbeten vid Östgöta flygflottilj framgår av propositionen, att flygförvaltningen begärt medel för renovering av mässutrymmen för officerare, uppförande av gymnastikbyggnad samt utökning av intendenturförråd. Departementschefen har emellertid ansett ifrågavarande byggnadsföretag böra tills vidare uppskjutas. Riksdagen, vars vederbörande utskott avlagt besök på platsen, har funnit betydande bristfälligheter vidlåda ifrågavarande byggnader. Då Kungl. Maj:t emellertid för närvarande icke funnit sig kunna äska anslag för anläggande av gymnastiklokaler, badhus och dylikt vid militära förläggningar, har riksdagen, som i annat sammanhang anslutit sig till denna Kungl. Maj:ts ståndpunkt, ansett sig icke böra göra något uttalande beträffande gymnastikutrymmena i här förevarande fall. Det har däremot synts riksdagen angeläget, att mässbyggnaden vid Östgöta flygflottilj så renoveras, särskilt med hänsyn till uppvärmningsmöjligheterna, att den bättre än vad för närvarande är fallet kan tjäna sitt ändamål. Riksdagen har i anslutning härtill velat framhålla angelägenheten av att denna fråga snarast blir föremål för närmare prövning.

Vad departementschefen anmält därom, att Kungl. Maj:t i vissa fall beslutat disponera medel för andra byggnadsändamål än dem, för vilka de av riksdagen anvisats, har med hänsyn till vad som upplysts i ärendena icke givit riksdagen anledning till erinran.

Vad beträffar finansieringen av byggnadskostnaderna och anslagsbehovet för nästa budgetår får riksdagen, under hänvisning till vad riksdagen ovan under punkt 1:o) anfört, godkänna Kungl. Maj:ts hemställan under förevarande punkt.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels till Vissa byggnadsarbeten m.m. under försvarsväsendets fastighetsfond, flygförvaltningens delfond, för budgetåret 1943/44 anvisat ett investeringsanslag av 25.000.000 kronor;

dels ock medgivit, att ifrågavarande anslag må överskridas — förutom med belopp, som erfordras för bestridande av merkostnader på grund av prisstegring i förhållande till prisnivån den 1 juli 1941 — inom ramen av ett för budgetåren 1943/47 för byggnadsföretag m.m. under flygförvaltningens delfond beräknat belopp av 98.800.000 kronor, i den mån så erfordras för tillgodo-seende av medelsbehovet för de byggnadsföretag m.m., som enligt riksdagens beslut i anledning av vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den

4 januari 1943 under nämnda delfond eller i särskild proposition anföres skola komma till utförande med anlåtande av berörda anslag.

5:o) **Nybyggnad för flygvapnets myndigheter.** I fråga om Kungl. Maj:ts framställning (punkt 8) angående anslag för ifrågavarande ändamål kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

Stockholm den 14 april 1943.

Med undersätlig vördnad.

Nr 157.

Godkänd av första kammaren den 14 april 1943.

Godkänd av andra kammaren den 14 april 1943.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1943/44 till fältskjutningsterräng för Livgrenadjärregementet m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 74.)

Till Konungen.

I propositionen nr 150 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 12 mars 1943, föreslagit riksdagen att till Fältskjutningsterräng för Livgrenadjärregementet m.m. såsom kapitalinvestering i försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond därav, å riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 200.000 kronor.

Riksdagen har vid prövningen av de av departementschefen i föreliggande proposition behandlade markfrågorna funnit sig på i ärendet anförda skäl kunna godkänna de föreslagna markförvärven och har i huvudsak icke haft något att erinra mot kostnadsberäkningarna. Enligt departementschefens förslag bör det för ändamålet äskade sammanlagda beloppet av 200.000 kronor anvisas såsom icke specificerat investeringsanslag, beträffande vars disposition Kungl. Maj:t skall äga meddela föreskrifter. Riksdagen har icke velat framställa någon erinran häremot.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen till Fältskjutningsterräng för Livgrenadjärregementet m.m. å kapitalbudgeten under försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond, å riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisat ett investeringsanslag av 200.000 kronor.

Stockholm den 14 april 1943.

Med undersätlig vördnad.
